

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTiques I DE SOCIOLOGIA

LLICENCIATURA: CIÈNCIES POLÍTiques I DE L'ADMINISTRACIÓ
ASSIGNATURA: 20877 PROBLEMES ACTUALS DE LES RELACIONS
INTERNACIONALS (6 crèdits)
DURADA: Segon semestre CURS: Segon cicle (optativa)
CURS ACADÈMIC: 2003/2004

Prof.: Ferran Izquierdo Brichs

En aquesta assignatura es presentaran tres grans blocs. Els dos primers consistiran en l'aprofundiment en dues dinàmiques d'actualitat per a l'anàlisi del sistema internacional:

- L'hegemonia dels Estats Units.
- Orient Mitjà en el sistema internacional.

I un tercer bloc en el qual es tractaran diferents temàtiques que també es consideren importants, com les noves dimensions de la seguretat i les relacions Centre-Perifèria.

L'assignatura està concebuda com un acompanyament de la lectura d'una sèrie de textos sobre els temes proposats i del treball individual o d'equip sobre alguns dels temes proposats.

Paral·lelament a les classes, alguns dilluns i dimecres (de 13,30 h. a 15 h.) que es concretaran durant el curs, es faran unes tutories integrades per a seguir la confecció del treball (al despatx del professor) i altres activitats complementàries com la projecció i comentari de documentals i pel·lícules.

1. L'HEGEMONIA DELS ESTATS UNITS

En aquest mòdul s'analitzarà l'evolució dels Estats Units cap a una posició de preeminència dins el sistema internacional des del s. XIX fins a l'actualitat. L'explicació se centrarà en l'anàlisi del discurs nord-americà a través de la revisió de les diferents doctrines de la seva política exterior. Aquest estudi es complementarà amb la descripció dels elements que han facilitat el seu accés a una posició d'hegemonia. Entre els diferents temes tractats, es farà èmfasi en els següents eixos argumentals:

- El concepte d'hegemonia i d'imperi
- Les doctrines de política exterior nord-americanes: de l'aïllacionisme a l'internacionalisme
- Estats Units i el lideratge polític-diplomàtic: unilateralisme vs. multilateralisme
- El poder militar i la seva interrelació amb altres àmbits del poder

2. ORIENT MITJÀ EN EL SISTEMA INTERNACIONAL

En aquest bloc es presentarà la regió d'Orient Mitjà, els seus actors i les seves dinàmiques, i la posició que tenen en el sistema internacional. Per a poder fer l'anàlisi proposada, serà necessari tractar les dinàmiques ideològiques, l'evolució dels diferents actors i la conflictivitat de la regió, tenint en compte sempre la influència dels actors externs.

- Orient Mitja: la demarcació de la regió
- Els moviments ideològics
- Les potències regionals i exteriors
- L'ordre regional mediorientat
- La conflictivitat

3. MISCEL·LÀNIA

Aquest bloc tractarà diferents temàtiques que es proposin o que es cregui convenient pel seu interès d'actualitat. Entre d'altres s'inclourà:

- Noves dimensions de la seguretat
- Relacions Centre-Perifèria

Sobre la seguretat es tractarà el debat sobre la seguretat, des de la seguretat mediambiental fins la societal, passant evidentment per la concepció clàssica.

Sobre les relacions Centre-Perifèria, es recuperaran alguns dels textos clàssics del paradigma estructuralista per veure la seva concreció en algunes dinàmiques actuals i en alguns actors.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

Durant el curs s'anirà oferint una bibliografia complementària per cada un dels blocs i pels temes que es tractin. Aquí només s'inclou una bibliografia general de referència:

ARON, R., *La república imperial: Los Estados Unidos en el mundo (1945-1972)*, Madrid, Alianza, 1976.

BAEHR, P. R., *The role of human rights in foreign policy*, Londres, Macmillan, 1996.

BANKS, M., "System Analysis and the Study of Regions", *International Studies Quarterly*, vol. 13, 1969, pp.335-360.

BARTLETT, C. J., *The Global Conflict, 1880-1970: The International Rivalry of the Great Powers*, Londres, Longman, 1984.

CANTORI, L. J.; SPIEGEL, S. L., *The International Politics of Regions: A Comparative Approach*, Englewood Cliffs, 1970.

- CHALIAND, G. Y BLIN, A., *America is back. Les nouveaux césars du Pentagone*, París: Bayard, 2003.
- CINGRANELLI, D. L., *Ethics, American Foreign Policy and the Third World*, Londres, Macmillan, 1992.
- COX, M., *US Foreign Policy after the Cold War: Superpower Without a Mission?*, Londres, Royal Institute of International Affairs: Pinter, 1995.
- FAWCETT, L.; HURRELL, A. (ed.), *Regionalism in World politics*, Oxford, Oxford University Press, 1995.
- FERNÁNDEZ DE CASTRO, R. Y FRANCO, C. (compiladores), *¿Qué son los Estados Unidos?*, México: McGraw Hill, 1996.
- FONTAINE, A., *Historia de la guerra fría*, Barcelona, Luís de Caralt, 1970.
- FORSYTHE, D. P., *Human Rights in International Relations*, Cambridge, Cambridge University Press, 2000.
- GADDIS, J. L., *The United States and the End of the Cold War: implications, reconsiderations, and provocations*, Nueva York, Oxford University Press, 1992.
- , *Strategies of Containment: A Critical Appraisal of Post-War American National Security Policy*, Oxford, Oxford University Press, 1982.
- , *The United States and the Origins of the Cold War, 1941-47*, Nueva York, Columbia University Press, 1972.
- GILPIN, R. G., *Economía Política de las Relaciones Internacionales*, Buenos Aires, GEL, 1990.
- HILL, D. M. (ed.), *Human Rights and Foreign Policy: Principles and Practice*, Houndmills, MacMillan Press, 1989.
- HOGUE, James F. Y ZAKARIA, F., *The American Encounter. The United States and the Making of the Modern World*. New York: Harper Collins, 1997.
- HOFFMANN, S., *Duties Beyond Borders: On the Limits and Possibilities of Ethical International Politics*, Syracuse, NY, SUP, 1981.
- HOLBRAAD, C., *La potencias medias en la política internacional*, México, Fondo de Cultura Económica, 1989.
- HURRELL, A., "Explaining the resurgence of regionalism in world politics", *Review of International Studies*, n.º 21, 1995, pp.331- 358.
- IGNATIEFF, M., Kaboul-Sarajevo. *Les nouvelles frontières de l'empire*, París: Seuil, 2003.
- KEGLEY, C. W.; WITTKOPF, E. R., *American Foreign Policy: Pattern and Process*, Nueva York, St. Martin's Press, 1991.
- MANGO, A., *Turkey: The Challenge of a New Role*, Westport, Washington, DC, Praeger: Center for Strategic and International Studies, 1994.
- MASTINY, V.; NATION, R. C. (eds.), *Turkey between East and West: New Challenges for a Rising Regional Power*, Boulder, Westview Press, 1996.
- MILLER, L. H., *Global Order: Values and Power in International Politics*, Boulder, Westview, 1994.
- MORGENTHAU, H., *Human Rights and Foreign Policy*, Nova York, Council on Religion and International Affairs, 1979.
- MURDEN, S., *Emergent regional powers and international relations in the Gulf, 1988-1991*, Reading, Ithaca Press, 1995.
- NARDIN, T., *Law, Morality and the Relations of States*, Princeton, Princeton University Press, 1983.
- ; MAPEL, D. (eds.), *Traditions of International Ethics*, Cambridge, Cambridge University Press, 1992.
- NEUMANN, I. B., *Regional Great Powers in International Politics*, Londres, Macmillan, 1992.
- NYE, Joseph Jr., *La paradoja del poder norteamericano*, Madrid: Taurus, 2003.

- KENNEDY, P., *Auge y caída de las grandes potencias*, Esplugas de Llobregat, Plaza & Janés, 1989.
- KISSINGER, H., *Diplomacia*, Barcelona, Ediciones B, 1995.
- KOLKO, G., *Confronting the Third World: United States Foreign Policy 1945-90*, Nueva York, Pantheon, 1988.
- MCELROY, R. W., *Morality and American Foreign Policy: the role of ethics in International Affairs*, Princeton, PUP, 1992.
- MORGENTHAU, H., *Política entre las naciones: la lucha por el poder y la paz*, Buenos Aires, GEL, 1986.
- NYE, J. S., *La naturaleza cambiante del poder norteamericano*, Buenos Aires, GEL, 1991.
- OSGOOD, R. E., *Ideals and self-interest in America's foreign relations*, Chicago, Chicago University Press, 1953.
- RUBINSTEIN, A. Z.; SMOLANSKY, O. M. (eds.), *Regional power rivalries in the New Eurasia: Russia, Turkey and Iran*, Armonk, NY, Middle East Sharpe, 1995.
- RUPERT, M., *Producing Hegemony: The Politics of Mass Production and American Global Power*, Cambridge, Cambridge University Press, 1995.
- TODD, E., *Después del imperio. Ensayo sobre la descomposición del sistema norteamericano*. Madrid: Foca, 2003.
- WALTZ, K. N., *Teoría de la Política Mundial*, Buenos Aires, GEL, 1988.

AVALUACIÓ

L'avaluació consistirà en:

- La realització de tres pràctiques a classe, corresponents a cadascun dels mòduls. Aquestes pràctiques representen el 60% de la nota final. Les pràctiques consistiran en la preparació d'una sèrie de preguntes que hauran de ser contestades a classe. La preparació es farà en base a les lectures proposades i d'altre material a cercar per l'alumne.
- Un treball d'equip, a entregar abans del 15 d'abril. Aquests treballs s'hauran de presentar a classe durant el mes de maig. El treball valdrà el 20% de la nota final i la presentació també el 20% de la nota final.
- Aquelles persones que no hagin aprovat pels treballs de curs podran presentar-se a un examen final sobre la matèria explicada a classe i les lectures realitzades. En aquest cas la nota de l'examen representarà el 100% de la nota final.